

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

"וענית ואמרת" (כו, ה)

לשון הרמת קול (רש"י).
אמר האדמו"ר מוורקא: שלשה סימני היכר יש בבני עליה:
יודעים להיות נכנעים בקומה זקופה, לזעוק ע"י שתיקה, ולרקוד
ללא תנועה.

"ארמי אבד אבי וירד מצרימה" (כו, ה)

לכאורה קשה מדוע קושרים את לבן הארמי לעניין ירידת בני
ישראל למצרים, שהרי לכאורה אין שום קשר ביניהם. אמנם יש
לתרץ, שלולא רמאותו של לבן היה יעקב מתחתן קודם עם רחל,
וממילא יוסף היה הבכור ליעקב, ואם היה הבכור, לא היו האחים
מקנאים בו על העדפתו של אביהם ולא היה נסבב כל עניין
מכירתו של יוסף, ולכן לבן הוא האשם בכך שיוסף ירד למצרים.
(אלשי"ך)

"ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב וירעו אתנו

המצרים ויענונו ויתנו
עלינו עבודה קשה
ונצעק אל ה' אלקי
אבותינו וישמע ה' את
קולנו וירא את ענינו ואת
עמלנו ואת לחצנו"
(כו, ה-ז)

מפרש רבינו האור החיים הקדוש
בדרך רמז, שהפסוק מתייחס על ההתמודדות התמידית עם יצר
הרע, ועל הצעקה התמידית שעלינו לצעוק להינצל ממנו.
'ארמי אבד אבי' - יש לנו יצר הרע שהוא רמאי גדול, ועושה את
כל הפעולות שבעולם לאבד את הקשר בינינו לאבינו שבשמים.
'וירד מצרימה' - הוא יורד לתוך הגוף שלנו, שהוא מיצר ומצער
לנו ברדיפה אחר התאוות.
'ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב' - בתחילה הוא
בא כאורח ובכוח קטן, ועם הזמן הוא מתחזק בעוצמה ושוכן
קבוע בגופו של האדם.
'וירעו אתנו המצרים' - גם הגוף מיצר לנשמה בתאוותיו.
'ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה' - האדם נהיה מותש ומעונה
במלחמה התמידית והקשה נגד יצר הרע, כי הוא נותן לנו עבודה
קשה, שהוא מתחדש בכל יום,
בדרכים וצורות חכמות.
'ונצעק אל ה' אלקי אבותינו' -
האדם צריך לצעוק כל יום להינצל
מיצר הרע.

"מאין יבוא עזרי" (תהילים קכא)

ה"שרף" (הרה"ק רבי אורי מסטרליסק) היה אומר:
המילים "אין" ו"אני", מורכבות מאותן אותיות.
ההבדל הוא שב"אין" אות ה"ו"ד (=היהודי) מצוי
בפנים ואילו ב"אני" ה"ו"ד מצוי בחוץ... (ובסוף)...

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"והיה כי תבוא אל הארץ" (כו, א)

אין "והיה" אלא לשון שמחה (ברכות ה). אמנם ארץ ישראל
נקנית ביסורין, ואעפ"כ חייבים להיות בה בשמחה.

"והיה כי תבוא אל הארץ... ולקחת מראשית

כל פרי האדמה אשר תביא מארצך... ושמת
בטנא" (כו, א-ב)

ה"אור החיים" הקדוש דורש פסוקים אלו על דרך הרמז: והיה כי
תבוא אל הארץ אשר ה' אלוך נתן לך - זוהי ביאת האדם אל
העולם העליון, ולשם מביאים את כל פרי האדמה - אלו המצוות,
אשר תביא מארצך - מן העולם הזה.
ושמת בטנא - כאן טמון רמז נפלא. את כל המצוות, יש לקיים
רק על פי דרשות חז"ל. אם יקיים האדם את כל המצוות, אך
יעשה זאת ללא פרושי חז"ל אלא כפי ששכלו מבין מתוך התורה
עצמה, אזי "ישרף הוא והם" - הוא ומעשיו.
והנה, בש"ס ישנן ששים מסכתות [ועל כן זה שידוע את כל
הש"ס נקרא "גאון", השווה בגימטריא לששים], ולכן נאמר:
"ושמת [-את המצוות] בטנא",
"טנא" בגימטריא ששים...
כי רק על פי באור הש"ס אפשר
לקיים את המצוות.

"ולקחת מראשית כל

פרי האדמה... אשר ה'
אלוך נתן לך" (כו, ב)

מצינו בגמרא, שהנותן מתנה
לאדם חשוב הרי זה כאילו מקבל
הוא ממנו, שכן הנאה יש לו על אשר קבלו האדם החשוב ממנו
את מתנתו (קידושין ז).
לפיכך אמרה תורה על הבאת הבכורים מלשון "ולקחת" - שכן
האדם לוקח מהשם-יתברך את ההנאה מכך שזכה להביא לפניו
מתנה.
זהו גם פשוטו של הפסוק: "ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי
האדמה אשר נתת לי ה'" (להלן פסוק ז) - זה שאני מביא לך את
ראשית פירותי, הרי זה "אשר נתת לי" - שאתה נותן לי.
(נחל קדומים)

"וענית ואמרת לפני ה' אלוך" (כו, ה)

לפני שבא אדם לומר דבר לפני השם-יתברך, עליו להכניע את
עצמו ולהתבונן במעוט ערכו
ושפלותו. "וענית" - היינו:
שתכניע את עצמך (מלשון)
'לענות מפני') תחילה, לפני
"ואמרת לפני ה'".
(תפארת שלמה)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

אבל אם האדם שוכח את הדבר הטוב שעשה ואינו מתגאה בה, אז הקב"ה זוכר זאת, וכן בעבירה, אם אדם זוכר את העבירה שעשה וחטאתו נגדו תמיד, ומתבונן איך לתקן את מה שעשה, אז הקב"ה שוכח מעבירה זו, וא"כ מובן מדוע פרשה זו נקראת "וידוי מעשר" כי הוא מתוודה ואומר 'לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי' כי הייתי כן צריך לשכוח המצוות שאני עושה בכדי שה' יזכור אותם אבל לצערי 'ולא שכחתי' וא"כ זה כן וידוי. (דברי יואל)

"עשיתי ככל אשר ציונתי" (כו, יד)

עשינו מה שגזרת עלינו עשה אתה מה שעליך לעשות (רש"י). צריך להבין למה שינה רש"י לשונו עשינו מה 'שגזרת' עלינו, ולא אמר ע"פ הפסוק עשינו את אשר ציונתו.

אפשר לומר דאין יתפאר איש ישראל לאמר עשיתי ככל אשר ציונתי, ונפשו יודעת מיעוט ערכו. אך העניין שזה בעצמו גזירת המלך מלכו של עולם, לאמר בזה הלשון, ואם לא היה גזירת מלך לומר כן, לא היה עולה על שום לב איש מישראל, לאמר כדברים האלה, ורק מחמת שאתה גזרת עלינו אנו אומרים כך, ולכן עשה אתה מה שעליך לעשות. (מרוך מהר"י מבבלוא זצוק"ל)

"היום הזה ה' אלוקיך מצוך לעשות את החוקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך" (כו, טז)

אמר הרה"ק רבי יואל מסאטמר ז"ע, המדקדק בפסוק יראה שלכאורה אין זה כתוב כסדר הנכון, שהיה צריך להיות כתוב "היום הזה ה' אלוקיך מצוך לעשות את החוקים ואת המשפטים ורק אח"כ את המילה 'האלה', ולמה המילה 'האלה' כתובה בין 'החוקים' ל'המשפטים'?

אלא ענה והסביר: ידוע הטעם למה סדרו בעלי הטור שולחן ערוך את החלק 'חושן משפט' לבסוף אחר שלושה החלקים הראשונים 'אורח חיים', 'יורה דעה', 'אבן העזר', והלא בתורה סודר ענייני משפט תיכף אחר מתן תורה בפרשיות 'תרו, משפטים, בעוד שהרבה הלכות בענייני אבן העזר ושאר חלקי שו"ע לא נמצאו רק בספר דברים בסופה של התורה? אלא ההסבר הוא, משום שאצל דיני ממונות מצינו ענין פשרה (ח"מ סימן י"ב), ומצוה לדיין לומר לבעלי הדין שמגיעים להתדיין

'וישמע ה' את קולנו' - אם נצעק באמת ובתמים הקדוש ברוך הוא ישמע קולנו, ולמרות שהוא ברא את יצר הרע ולכאורה היה עלינו להתמודד לבד, אף על פי הקדוש ברוך הוא שומע קולנו, בגלל שלש סיבות.

א, 'את ענינו' - את אפיסת כח הלוחם שאין כח בנו, המספיק להילחם בו לגרשו ממנו.

ב, 'ואת עמלנו' - אנו צריכין לעמול במלחמתו.

ג, 'ואת לחצנו' - הוא הדחק, שדוחק היצר את האדם לחטוא בעל כרחו, ובגלל שלש סיבות אלו, שמע ה' את קולנו.

"ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקודש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה" (כו, יג)

מעיר רבי יצחק אברבנאל, בשום מצווה אחרת לא מצינו, שאדם צריך להתוודות שקיים אותה, אלא במצוות מעשר בלבד, וכל כך למה? כי המעשר הוא "ממון שאין לו תובעים"; שהרי אדם רשאי לדחות מפניו כל לוי ולומר, שהוא רוצה לתת את המעשר ללוי אחר, ובענייני "ממון שאין לו תובעים" טבעו של אדם לדחות את חובותיו ונקל להיכשל בכך. לכן ציוותה כאן התורה, שיאמר האדם בפומבי בבית המקדש ויכריז שקיים את מצוות המעשרות. כתוצאה מכך ירתע מלזלזל במצווה זו; אלא יבער את המעשרות מביתו מדי שלוש שנים. כפי שציוותה לנו התורה. (פרפראות לתורה)

"לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי" (כו, יג)

פרשה זו נקראת בחז"ל "וידוי מעשרות" וצריך להבין מה שייך כאן וידוי, הרי וידוי פירושו שאדם מתוודה על חטאיו, כמו אשמונו בגדנו וכו', אבל כאן הרי מספר שבשחי עצמו, ועוד מוסיף ואומר עשיתי ככל אשר ציונתני וכו' ולא שכחתי וכו' וא"כ אינו דומה לוידוי.

יש ליישב, עפ"י מה שפירש ה'קדושת לוי' ז"ע על המילים שאנו מזכירים במוסף של ראש השנה 'כי זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם' שהקב"ה זוכר את כל מה שאדם שוכח, הן במצוות והן בעבירות, ובהתאם לכך הוא מעניש, כגון אם אדם עשה מצוה, אבל כתוצאה מזה מחזיק מעצמו ומתגאה במצווה שעשה וזוכר ומזכיר את מה שעשה, אז ה' שוכח כביכול את המצווה הזאת,

"שתצילני היום ובכל יום... מיצר הרע"

"ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו ... ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו" (קידושין ל, ב).

מלחמת היצר האמיתית לא מתחילה רק בשעת הניסיון, היא מתחילה הרבה קודם לכן.

היום לפני כל משימה ומבצע מבצעים תירגולים, **קוראים לזה "סימולציה"**, צריך לתרגל ולהילחם דווקא כשהניסיון עדיין לא בפתחך, ואז "נתנו ה' אלוקיך בידך"...

*

פעם שאלתי איזשהו רופא מומחה אם יש כדור מסויים שיכול לעזור למי שנמצא כבר באמצע מלחמה.

אמר לי הרופא: **יש רק כדור אחד שיכול לעזור אז - כדור שינה...**

(נקודות של אור - ספינקא)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

במרחק של כמה פרסאות, ובכל כבדת ארץ הוא מציב צופים כדי שיוכלו להשמיע ולהעביר את פקודותיו אל המפקדים המצויים בשדה הקרב.

המלך עצמו משמיע את פקודתו לצופה אחד, והוא צועק לשני והשני לשלישי וכן הלאה עד שהפקודה מגיעה לייעדה.

כל זה הוא בתנאי שכל הצופים עומדים על משמרתם ולא נוטשים אותה, אולם אם ימלט אחד הצופים על נפשו תנתק השרשרת והפקודות לא יגיעו לייעדיהן.

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד - הקב"ה נתן לישראל תורה בהר סיני, ובאותו היום מילא את ליבותיהם של ישראל ביראה וקדושה ובכל המעלות הנצרכות ליהודי כדי לעבוד את ה' לאורך כל הדורות.

כל זאת בתנאי שהאדם מקפיד מידי יום בקריאת שמע ובזאת הוא מקשר את עצמו לאותו יום נשגב, אולם אם נוטש הוא את משמרתו ואינו קורא קריאת שמע - מנתק הוא במעשה זה את שרשרת הדורות ואינו מחובר עוד אל היום ההוא!

הוא אשר רמז רבי תנחום בריה דרבי חייא: אפילו אם ערב אחד אינו קורא - דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם!

"ארור האיש אשר יעשה פסל" (כו, טו)

כל שאר הארורים נאמרים בלשון הווה, ולא בלשון עתיד, ולמה אמר כאן אשר יעשה בלשון עתיד, ולא אמר בלשון הווה ארור האיש עושה פסל ומסכה? ונראה לי שבכל שאר העבירות אינו מצרף מחשבה למעשה ולא נענש על מחשבתו בזה, רק כשיעשה העברה בפועל אז יעניש על זאת, אבל על חטא עבודה זרה נענש גם על מחשבתו, ומחשבה של עבודה זרה מצטרפת למעשה להעניש עליה, כמו שכתוב על חטא עבודה זרה (יחזקאל יד) 'למען תפוש את בית ישראל בליבם' לכן נאמר כאן בחטא העבודה זרה אשר יעשה לשון עתיד, שאף משיחשוב רק לעשות עבודה זרה יענש עליה ויהיה בכלל ארור, אבל בשאר החטאים אינו נענש עד שיעבור עליהם בפועל, לכן נאמר אצל שאר הארורים בלשון הווה, שאינו נענש עליהם עד שיעשה.

"אדם לעמל יולד" (איוב ה, ז)

סיפר הרה"ח ר' ישעיהו בורנשטיין: לפני שנים רבות למדתי מדי ערב בחברותא עם יהודי בעל תשובה.

היהודי היה עובד לפרנסתו במשך כל היום, ובערב היה לומד בחברותא.

כעבור תקופה התעורר בו חשק להרבות בלימוד התורה, וסיפר לחברו **שהוא חושב לעזוב את עסקיו ולשקוע בעסק התורה כל היום.**

הציע לו החבר שיבוא איתו לרה"צ ר' אשר פריינד זצ"ל, להתייעץ עמו על העניין.

באו יחדיו לביתו של ר' אשר והלה הרצה את דבריו לפני ר' אשר.

שאל אותו ר' אשר: אתה הרי לומד תורה מידי ערב! ענה היהודי שאמנם הוא לומד, אבל זה מעט מאוד! וכמו כן, הלימוד הוא גם מתוך עייפות, לאחר יום שלם של עבודה, ולא בראש פנוי וצלול – ולכן רוצה הוא לעזוב את עבודתו - כדי שיוכל ללמוד מתוך שלווה הנפש...

אמר לו ר' אשר: **מי אמר לך שהקדוש ברוך הוא רוצה ממך תורה מתוך הרחבת הדעת? אולי חביב בעיניו הלימוד שאתה לומד מתוך מאמץ דווקא!?!....**

(נקודות של אור - ספינקא)

אצלו, שכדאי להם לעשות פשרה ולא להגיע לדין ממש, וכל בית דין המרבה בזה הרי זה משובח.

יוצא לנו מכך, שאם היו מסדרים את חלק חושן משפט בהתחלה, יטעו לומר שגם בשאר חלקי השו"ע שייך ענין פשרה, וע"כ סדרוה לבסוף לומר שבשלושה החלקים הראשונים אסור לעשות שום פשרה לא יגרע ולא יוסיף, רק בענייני חושן משפט בדיני ממונות ושאר תביעות שבין אדם לחבירו, באלה מצוה לעשות פשרה, לוותר משלו מצד השלום.

ובזה יובן היטב לשון הכתוב הנ"ל, וגם את המילה "האלה" שכתובה בין 'החוקים' לבין 'המשפטים', משום שידוע שאיפה שכתוב 'האלה' הכוונה לומר: אלה, לא פחות ולא יותר, (כמו שכתוב בפרשת יתרו "אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" - ומפרש רש"י "לא פחות ולא יותר"), וזהו א"כ הסבר הפסוק: "היום הזה ה' אלוקיך מצוך לעשות את החוקים האלה" לגבי החוקים בשלושת חלקי שו"ע הראשונים צריכים שיהיה בבחינת "האלה" דווקא, לא פחות ולא יותר! "זאת המשפטים" - ענייני "חושן משפט", בהם לא כתוב האלה, כי שם יש לעשות פשרות...

"וידבר משה והכהנים הלויים אל כל ישראל... היום הזה נהיית לעם"

(כו, ט)

בגמרא במסכת ברכות (סג): נאמר: פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש: "הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם" וכי אותו היום ניתנה תורה לישראל? והלוא אותו יום סוף ארבעים שנה היה! אלא ללמדך: שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שניתנה מהר סיני.

אמר רבי תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו: תדע, שהרי אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית, וערב אחד אינו קורא - דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם!

יש להבין - שאל המגיד מדובנא - אם ערב אחד לא קרא - דומה כמי שלא קרא מעולם!?

אמנם - אמר המגיד - הדבר דומה למלך העורך מלחמה, דרכו של המלך שהוא עצמו אינו עומד בשדה הקרב ממש, אלא

(שמנה לחמו)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - כי תבוא

החתם סופר מבאר את הדברים: הגמ' (עירובין יג ע"ב) אומרת, שתי שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא עכשיו שנברא יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו:

שואלים התוספות, הרי הגמ' (עבודה זרה ה ע"א) אומרת "בוא ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא לא חטאו אנו לא באנו לעולם". פירוש הדברים: רק בגלל שאבותינו חטאו בעגל וחזרו למדרגת בני אדם, נולדנו. כי אם היו נשארים בדרגת מלאכים (שאינם יולדים ילדים) אליה הגיעו במעמד הר סיני, אז לא היינו נולדים. מובן אם כן, שלהיוולד זו זכות, אז איך תואמים הדברים עם מסקנת ב"ש

וב"ה?

עונים התוס', מסקנת ב"ש וב"ה הייתה לגבי סתם בני אדם, אבל כשמדובר בצדיק, אשריו ואשרי דורו.

לפי"ז מסביר החתם סופר: ברוך אתה בבואך - אימתי יש ברכה בביאתך לעולם על אף שנמנו וגמרו ש"נוח לו לאדם שלא נברא", זה כאשר "ברוך אתה בצאתך" - מה ביאתך ללא חטא אף יציאתך בלא חטא.

אדם כזה, בריאתו היא ברכה עבורו ועבור העולם - "אשריו ואשרי דורו".

"כל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזה" (כה, סא)

דרשו חז"ל איזה הוא, זה מיתת צדיקים, ח"ו, מסופר שפעם אחת נקלע האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זצוק"ל לתפילת שחרית, בדרך נסיעתו, לאיזה בית הכנסת, וכאשר הגיע החזן לסוף שמונה עשרה והתכונן לנפילת אפים, נשמע פתאום דפיקה חזקה ע"י הגבאי, ואז הבין החזן שאין אומרים היום תחנון, כי יש 'אר צייט' של איזה צדיק, ונהגו באותו בית הכנסת לא לומר תחנון, אמר האדמו"ר עכשיו אני מבין טוב יותר את דרשת חז"ל "מכה" אשר לא כתובה, זה מיתת צדיקים, כי אז הגבאי דופק ומכה, ואין אומרים תחנון, וזו אשר לא כתובה, אין אומרים את הכתוב.

א לט שבת

"ובאו כל הברכות האלו והשיגוך" (כה, ב)

שאל הגר"ח הרצברג, מדוע הלשון שמופיעה לגבי הברכות היא לשון של רדיפה? האם כדי להרעיף על היהודי ברכות צריך לרדוף אחריו?! הרי בשמחה הוא יבוא ויביא איתו גם כלים מכלים שונים כדי לספוג ולקבל את הברכות?

והשיב נפלא: הגמ' אומרת (יבמות סג ע"ב) שבמערבא - בארץ ישראל היו שואלים את החתן הנושא אשה, "מצא או מוצא". האם אשתו בבחינת "מצא" על שם הפסוק (משלי יח, כב) "מצא אשה מצא טוב", או ח"ו בבחינת "מוצא" ע"ש הפסוק (קהלת ז, כו) "מוצא אני מר ממוות את האשה".

מסביר הגאון מוילנא מדוע כשמדובר על טוב זה בלשון עבר - "מוצא" ואילו כשמדובר על פחות טוב זה בלשון הווה - "מוצא"?

כי דברים טובים שוכחים. אדם אומר: "כן, היו, בעבר, זמנים טובים ודברים טובים. אבל זה עבר ואיננו".

כאשר מדובר בדברים פחות טובים, את זה הבן אדם חי! בהווה כל רגע: "עכשיו לא טוב. עכשיו זה לא מצליח וכו'".

לפי"ז אומר הגר"ח ניתן להסביר את לשון הפסוק הנ"ל בעניין הברכות, התורה מבטיחה ומברכת את האדם שיבוא עליו כאלו ברכות שהם יהיו עליו בבחינת רדיפה (שזה לכאורה דבר לא טוב), דהיינו שיהיה לו טוב ו- בהווה!! הוא ירגיש את הטוב כל הזמן בהווה (ולא רק העבר, כמו דברים טובים רגילים).

"ונתנך ה' לראש ולא לזנב" (כה, יג)

פשיטא, אם הוא ראש אינו זנב? אלא אמרו "הוי זנב לאריות ואל תהיה ראש לשועלים". וכאן אמרו: תהיה ראש לראש, לאריות, ולא ראש לזנב, היינו לשועלים.

"ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך" (כה, ו)

מביא רש"י את דרשת הגמ' (בבא מציעא קז): שתהא יציאתך מהעולם כביאתך, מה ביאתך ללא חטא אף יציאתך מן העולם בלא חטא.

כח התשובה האדיר!

שתי הגדרות אמר המגיד רבי שלום שבדרון זצ"ל על כח התשובה מפי רבותיו.

הראשונה, אדם שביתו ותכולתו נשרפו ל"ע ויצא ערום מכל נכסיו. שבור ורצוף ואומלל... לפתע נודע לו שיש לו ביטוח תכולה וחב' הביטוח שילמה לו הכל!

כמה מאושר הוא!

"תשובה" היא כחברת ביטוח לאחר שריפה!... והשנייה, תארו לכם את מושב הזקנים הזה, שכל מי שנכנס לדור בו שב להיות צעיר!... כולם! כולל כולם... היו רצים להבטיח את מקומם ומשלמים כל הון שבעולם ע"מ להתגורר בין כתליו של בית פלא זה.

זוהי ה"תשובה"! כשזוכים לעשות תשובה, שבים להיות דף חלק, צעיר בריא, רענן ונקי.

הראשונה והשנייה, תשובה מיראה ותשובה מאהבה.

... לנו ונשובה אל ה'... (הושע ו, א)

~ כתיבה וחתימה טובה - לשה טובה ומתוקה ~

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com